

מסורת הש"ס

(א) צ"ק ס"ה, (ב) ע"י תוספות לעיל לט: ד"ה ולסוף, (ג) י"ל ויבמה. יעב"ץ, (ד) נקדושין יד., (ה) פסחים קכ: מעטני יב. מגילה יח: (תנינה יח: דה סה, (ו) צ"ק ס"ה, (ז) שמוע כה, (ח) י"ל שהא,

תורה אור השלם

1. כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם וכן אין לו לא תורה אשת המת הוצרך לאיש דך יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה:

דברים כה ה

2. ואם לא יחפוץ האיש לקחת את יבמתו ועליהה יבמתו השקרה אצל הוקמים ואברה מנן במי לקיים לאחיו שם בישאל לא אבה יבמי: דברים כה ז

3. ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגלה את ערוהה את מקרה הערה והיא גלחה את מקור דמיה ונברתו שניהם מקרב עמם: ויקרא כ יח
4. ואיש אשר יקח את אשת אחיו גדה הוא ערות אדויו גלה עיריות יקרה: כא
5. וקרחת אחות אמןך ואחות אביו לא תגלה כי את שארו הערה ענשם ישארו: ויקרא כ יט

הנהגות הב"ח

(א) גמ' צנל כחה אמר מר ד"א יבמה יבא עליה: (ב) רש"י ד"ה סק וכי נמכת בשוק כמה:

תוס' חד מקמאי

אלא בתקע והאמר רבא נפל מן הגג פירוש ברה מצויה ונתקע חייב בד' דברים [וביבמתו] לא נקרה כגון שנתכוון לאשתו ותקפתו יבמתו ובה עליה שניהם אנוסים ה"ד כגון שנתכוון לאשתו ותקפתו עובדי כוכבים ודבקום זו לזו. והא דאמר ישן לא קנה דוקא ישן אבל מתגמגם קנה בין היא ערה בין היא ישנה קנה: אמר רבא נתכוון להטיח (בשמות) [בכותל] והטיח ביבמתו לא קנה להטיח בבמה והטיח ביבמתו קנה דהא קא מכיין לשום ביאה

מוסף רש"י

חייב בארבעה דברים. וכונו שגפל כרות מניה דהוה ליה קרוב למיד (ב"ק כו.) וביבמתו לא קנה. אע"פ ששניט כהא על יבמתו פין בשוגג פין כמזיד קנה. הני מילי היכי דנמכיין לביטול אשה אחרת, אכל זה לא נמכיין לשום ביאה היכן לא קנה, ואם חור ועשה אחד מן האמין זה מתאמר פסלה עליו (שם), ביאה גומרת בה. ויבמה ביאה משמע, שנה עליה הכחז לעבד וקדושין יד., תיר. ער (תענית יב: תענית יח:) כדמרגמנין ויקן ויערר (תענית שם), לאהדורי סברא. דבר הכא מצינא הלך (תענית שם) אס לריך ממנו דבר עזריך הריכו אלו יודע צדור שמתגמגם (תענית שם),

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

ישן לא קנה. דישן לאו בר דעת ולא הוה קנינו קנין: **ננסקע**. שנתקעה לאשתו ונפל מן הגג ונתקע ביבמתו: **חייב צד' דברים**. כנוק וזער ורפוי ושבת כדאמר בזהובל (צ"ק דף פה:) פלע תחת פלע"ו לרבות השוגג כמזיד ואונס כרלון אצל צדושת לא כדמפרש לקמן:

וביבמתו לא קנה. דלא איכוין לביאה:

שנסכוון לאשמו. ונתקעה לה: **מלוה**.

כלומר צביאה יותר מבחליה: **הא חפץ**. מלוה ליבומי: ולקחה שלא

כדרכה. לרבות שאס צא עליה שלא כדרכה קנה: **במקום שמקים שם גרסינן: עד דמוכין לה לשם ביאה**. בעולם: **נוק**. שמיין אותה כאילו היא שפחה נמכרת (ו) כמה הימה יפה וכמה היא יפה: **לסעיף כנוסל**. לאו לשום ביאה מיכוין: **שכן מעמאה אס כנוסל**. להיות כמותה טמא ז' דכתיב ותהי נדמה עליו וטמא צבעת ימים (ויקרא טו:) **וכי אשם אחיו לעולם נדה היא**. ואינה פוסקת: **שכן נידו**. של אדם לרבות נשים הרבה על אחיו **באיסור אשת אח: דאי צעי מקדש ואויל כי אלפא**. ותפשוט מינה כל עריות הנאסרות עליו מחמת אישות כגון אשם אב וכלמו ותמותו ואחות אשתו אצל אמו ואחותו ובתו וכיוצא בהן דלין נידו לרבות מנלן: **שכן איסור הכא מאליו**. ופשוט מינה אמו ואחותו ובתו וכיוצא בהן ולא תפשוט מינה עריות הנאסרות לו מחמת קידושין: **מאשם אח ואחות אב ואס**. דכי פרכת מה לאחות אב ואס שכן איסור הכא מאליו אשם אח תוכיח מה לאשם אח שכן נידו לרבות אחות אב ואס תוכיח וחור הדין הזד השוה שבהן שהן אסורות עליו משום ערוה ועשה צדק הערלה כגמר ביאה אף אני אציא כל העריות דדין הזה:

שכן איסורן משום שאר. ותפשוט כל האסורות משום שאר כאל אשת איש דלאו משום שאר מנא תיתי: **צחיי אוסרן**. כל זמן (ו) שאדם חי והיא שופעת וכן אשת אח אין היתר צחיי אחיו שאפילו הוא מגרשה אסורה לזה. אשת איש יש לה היתר צחיי על ידי גט: **ציומי**

אמר עולא מגין להעראה מן התורה שנאמר וַאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשְׁהוֹ דְּרוּה וְגִלָּהּ אֶת עֵרוּתָהּ אֶת מְקוּרָהּ הָעֵרָה מִכֶּאֱן לְהַעֲרֹא מִן הַתּוֹרָה אֲשִׁכְחִין נְדָה שָׂאֵר עֵרִיּוֹת מִגִּין וּכ"ת גִּילָף מִגִּנְדָּה כִּי מִה לְנִדָּה שֶׁכֵּן מִטְּמֵאָה אֶת בּוֹעֵלָהּ אֲלֵא אֲתִיָּא מֵאִשְׁתּ אַח דְּכִתִּיב וַאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשְׁתּוֹ אַחִיו נְדָה הִיא וְכִי אִשְׁתּ אַחִיו [לְעוֹלָם] נְדָה הִיא אֲלֵא כִּנְדָה מִה נְדָה בְּהַעֲרָא אָף אִשְׁתּ אַח בְּהַעֲרָא מִה לֵאשֹׁת אַח שֶׁכֵּן בִּידו לְרִבּוּת דְּאִי בְּעִי מִקְדָּשׁ וְאוּיֹל כִּי אֲלֵפֵא אֲלֵא אֲתִיָּא מֵאַחֻת אֲב וְאַחֻת אִם דְּכִתִּיב וְעֵרֹת אַחֻת אִמְךָ וְאַחֻת אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה כִּי אֶת שְׂאֵרֵי הָעֵרָה אִיכָא לְמִיפָרֵךְ מִה לֵאחֻת אֲב וְאַחֻת אִם שֶׁכֵּן אִיסוּר הֲבֵא מֵאַלְיוֹ לֹא אֲתִיָּא תִיתִי [חדא] מִתִּרְתִּי מִהִי תִיתִי תִיתִי מֵאִשְׁתּ אַח וְאַחֻת אֲב וְאַחֻת אִם מִה לְהִנָּךְ שֶׁכֵּן אִסוּרִין מִשּׁוּם שְׂאֵר אֲלֵא תִיתִי מִגִּנְדָּה וְאַשֹׁת אַח דְּמֵאִי פִּרְכַּת מִתְקִיף לֶה רִב אַחֵא בְּרִיָּה דְּרִב אִיקָא מִה לְנִדָּה וְאַשֹׁת אַח שֶׁכֵּן אִין לָהֶם הִיתֵר בַּחֲיִי אוסרן תאמר באשת איש שכן יש לה היתר בַּחֲיִי אוסרה אמר ליה רב אחא מרפתי לרבינא אטו נדה ואשת אח בַּחֲיִי אוסרן הוא דאין להם היתר אבל לאחר מכאן יש להם היתר נדה

שבן בידו לרבות. וא"ת דצקדושין פרק האומר (דף לו:) צעי למילף כל העריות דלא תפסי צהו קידושין מלחות אשתו וקאמר התם בשלמא כוליהו אמין והיכי אמין הא איכא למיפרך מה לאחות אשה שכן נידו לרבות וי"ל דנלחו הכי פריך שפיר א"ר דדוקא צאשת אח חשיב יש נידו לרבות לחומרל שכן יש נידו לרבות איסור על אחרים אצל מה שנידו לרבות על ענמו לא חשיב פירכא: **במה לאחות אב ואחות אב שבן איסור הבא מאליו**. הקשה ריבזן דמלחות אב ואס נילף איסור הבא מאליו ומאשת אח נילף היכא דעל ידי קידושין וי"ל דאשת איש לא אחי כדפריך בסמוך מה להנך שכן שאר:

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

גד.

מרוצא ורוצח גופיה קאמר התם דסברא הוה דמאי חזית דדמא דידך סומקא טפי כו' וזה לא שייך אלא במאנסין אותו להרוג צידים אצל אס רוצים לוורקו על התינוק ויתמעך צוה אדרבה איכא למימר איפכא מאי חזית דדמא דחצריה סומקא טפי כו' כיון שאין הורג צידים ולא הוה אלא קרקע עולם בעלמא ואין מלווה להליל חברו בגופו לאדרבה חיי קודמין והידיקש דקרא צהורג צידים כתיב כי כאשר יקוס איש על רעהו וגו' והשטא גרסינן ואלו דוכתא מה רוצח יהרג ואל יעצור אף נערה המאורסה יהרג ואל יעצור פירוש יהרג הבעול ולא גרסינן תיהרג דקרקע עולם היא אי נמי אר"י דאפי' גרסינן תיהרג יש לפרש דהכי קאמר תיהרג קודם שתעשה מעשה ותציא עליה את הערוה וא"ת במסכת ע"ז בפרק רבי ישמעאל (דף נד. ושם) דנענד צאונס אסור ומפרש כגון דלנסוהו עובדי כוכבים והשמתוה לצהמה ידידה ופריך עלה רבי זירא אונס רחמנא פטריה דכתיב ולנערה לא תעשה דבר (דברים כג) ומאי קושיא הא הא קרא דוקא בקרקע עולם איירי אצל עשה מעשה חייב למסור ענמו כדפרשי' ומשמתוה לעצות כוכבים עושה מעשה הוה דליכא לאוקמה כשכפוהו עובדי כוכבים לעצות כוכבים דלין זה משתמוה ואר"י דהכי פריך אונס רחמנא פטריה ממיתה אפי' בעושה מעשה דנהי דחייב למסור ענמו מ"מ אס לא מסר ענמו לא מחייב מיתה דולנערה לא תעשה דבר אפילו בעשה מעשה קאמר קרא דפטורה ממיתה דבעשיית מעשה איירי הידיקש דקרא ועוד דכיון דאפילו צרלון מיחייב מיתה אע"ג דלא עבד מעשה דהא אשה חייבת צרלון אע"ג דהוה קרקע עולם הי"ת כשפטר הכתוב אונס במיתה צ"ע דין דכתיב ולנערה לא תעשה דבר פטר צכל ענין לא שגא עבד לא שגא לא עבד ולהכי פריך כיון דפטור ממיתה לא חשיב נענד ליאסר צהן עבודה ומהדר ליה התם דחשיב שפיר נענד צאונס אע"ג דפטו' ממות' דיעבד כיון דחייב למסור ענמו ונ"ע:

תוס' יומא פב. האריכו טובאן:

ישן לא קנה. פי' כגונטרס משום דלא הוה בר דעת וקשיא דהא קטן אע"ג דלא הוה בר דעת הוה קונה אי לאו דמיעטיה קרא אלא טעמא משום דלא איכוין לביאה כלל והוה כמתכוין להטיח צכותל דבסמוך: **וכי איצטרך קרא בין בשוגג כו'**. וא"ת והא איצטרך לאשמועינן ביאה ציצמה דלא כתיב אלא הכא וי"ל דמלהקים לאחיו שם נפקא וא"ת והא אכתי איצטרך לג"ש דלקמן יבמה מנין אמיא ביאה ציאה וי"ל דביאה דחייבי לאוין מופנה וה"ל מופנה מלד אחד: **דמכויין** דה. לאו דוקא נקט דמכוין לה דהא בסמוך אמר דמתכוין להטיח צצהמה והטיח ביבמתו קנה:

בשלמא וקאמר התם בשלמא כוליהו אמין והיכי אמין הא איכא למיפרך מה לאחות אשה שכן נידו לרבות וי"ל דנלחו הכי פריך שפיר א"ר דדוקא צאשת אח חשיב יש נידו לרבות לחומרל שכן יש נידו לרבות איסור על אחרים אצל מה שנידו לרבות על ענמו לא חשיב פירכא: **במה לאחות אב ואחות אב שבן איסור הבא מאליו**. הקשה ריבזן דמלחות אב ואס נילף איסור הבא מאליו ומאשת אח נילף היכא דעל ידי קידושין וי"ל דאשת איש לא אחי כדפריך בסמוך מה להנך שכן שאר:

עין משפט ונר מצוה

ד א מיי פ"ב מהל' יבוס הלכה ג ד סמג עשין נא טושי"ע אה"ע סימן קסו סעיף ח:

ה ב מיי פ"א מהל' חובל ומזיק הלכה יב סמג עשין ע טושי"ע ח"מ סימן תכא סעיף יא:

ו ג מיי פ"ב מהל' יבוס הלכה ג סמג עשין נא טושי"ע אה"ע סימן קסו סעי' ח:

ז ד מיי פ"ב שם ה"א ופ"ה שם הלכה ט טושי"ע שם סימן קע סעיף יב:

ח ה מיי שם וטושי"ע שם סעיף ב וסימן קסו סעיף ב:

ט ו מיי שם פ"ב הל' ג טושי"ע שם סימן קסו סעיף ז:

י ד מיי פ"א מהל' חובל ומזיק הלכה י סמג עשין ע טושי"ע ח"מ סימן תכא סעיף א:

יא ה מיי פ"ב מהלכות יבוס הלכה ד סמג עשין נא טושי"ע אה"ע סימן קסו סעיף ח:

יב ט מיי פ"ג מהל' מנאכל משכב ומשכב הל' א סמג עשין רמג:

גליון הש"ס

גמ' ויבם ביאה גומרת. עין לעיל דף ט"ז מדיה ויבמה ונקדושין יד ע"א רש"י ד"ה א"כ:

תוספות ישנים

ישן לא קנה ציצמתו פ"ה משום דלא הוה בר דעת. ולא נהירא דאפילו חרש דלא הוה בר דעת אמרי' לקמן (דף טו.) קנה. ונראה טעמא משום דבעינן כוונה וינאח וחרש יש לו כל הכוונה שיכול אצל צינן אין לו כוונה שיש לו כמו שהוא ער. וכן נמי משמע לקמיה דמפיק ליה מבה עליה עד דמכין לה: בזה לאשת אח שכן יש נידו לרבות. ותימה בקדושין (פ"ו) דליף כל העריות [נדון] קדושין מופסדן מלחות אשה נפריך מה לאחות אשה שכן יש נידו לרבות שיקדש היבה נשים ויבמה עליו איסור אחות אשה וי"ל דהא לא קרי נידו לרבות אלא כשהוא מרבה איסור על אחרים כמו צאשת אח דאי מקדש אצל כולן אסורות על אחיו משום אשת אח אכל אין זה חשיבות אס יכול להרבות איסור על ענמו: בזה לאחות אב שכן איסור הבא מאליו והקשה ה"ר יהודה בר נתן אמאי לא שמעינן כל שאסורו צא מאליו ולא ע"י קדושין מלחות אב וימי דעל ידי קדושין שנידו לרבות נילף מלחות אב וי"ל כיון דמ"מ אצטריכו תרוייהו למילף [מנייהו] עדיפא לן לאחוי מנייהו ויטרי' דהא אי קאמר הכי הוה פריקנן אשת איש מלחאשת אח לא מתיין למילף אשת איש שיש לה היתר צחיי בעלה משא"כ צאשת אח אכל לקמן בסמוך צעי למילף מנייהו דנדה ואשת אח דנדה יש לה היתר צחיי בעלה ומ"מ פריך שפיר תלמודא מה לנדה ואשת

אלא